

8. Одайник С. Ф. Управління навчальним закладом: теоретико - методологічний аспект: колективна монографія /А. М. Зубко, І. Я. Жорова, Ф. Одайник, Л. М. Назаренко та ін. - Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2014 - С. 84-103.
9. Даниленко Л. І. Теоретико-методологічні засади управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах: автореф. дис. . . . канд. пед. наук: 13.00.01 / Л. І. Даниленко. - К., 2005. - 42 с.
10. Булах І. Є. Створюємо якісний тест: навч. посіб. / І. Є. Булах, М. Р. Мруга. - К.: Майстер-клас, 2006. - 160 с.
11. Вікторов В. Основні критерії та показники якості освіти / В. Вікторов // Освіта України. - 2006. - № 1. - С. 54-59.
12. Луговий В. І. Управління освітою: навч. посіб. / В. І. Луговий. - К.: Вид-во У АДУ, 1997. - 302 с.

УДК 373.2.015.31:[001.102:008]

Л. Л. Коношевський, Ю. В. Стецька, м. Вінниця, Україна
L. L. Konoshevskiy, Yu. V. Stetska, Vinnytsia, Ukraine

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті описано основи формування інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку. В структурі інформаційної культури дітей старшого дошкільного віку виділяється мотиваційно-особистісна складова, що створює емоційно-позитивний і особистісно-значущий інтерес до різних джерел інформації. Інформаційну культуру дітей старшого дошкільного віку варто розглядати як цілеспрямований процес взаємодії дорослих і дітей, що носить особистісно орієнтований характер, спрямований на досягнення особистісно-значущих результатів в інформаційній діяльності.

Сучасна дитина з народження оточена насиченим інформаційним середовищем. Вона стає споживачем різноманітної інформації, що поступає з різних джерел, оскільки її сприйнятливість до будь-якої інформації ґрунтується на цікавості та допитливості, непідробному інтересі до всього нового та незвіданого.

Інформаційна культура дітей старшого дошкільного віку проявляється в пізнавальній, інформаційно-освітній, художньо-мистецькій діяльності. У щоденному спілкуванні з дорослими діти набувають громадського досвіду, а контактуючи з однолітками, здобувають нові знання, навчаються розв'язувати нові комунікативні завдання, будувати стосунки з навколишніми людьми за етикетом соціуму, формують реальне уявлення про себе.

Ключові слова: інформація, культура, інформаційна культура, інформаційна культура дітей старшого дошкільного віку, пізнавальна активність, комунікативна активність, креативність, рефлексія.

Summary. The article deals the foundations of formation of informational culture of children of the senior preschool age. In the structure of informational culture of children of the senior preschool age a motivational-personal component is allocated, which creates an emotional and positive and personally significant interest to various sources of information. Information culture of the children of the senior preschool age should be considered as the purposeful process of interaction of adults and children, which is personally oriented character, aimed at achieving personally significant results in information activities.

A modern child is born with a rich informational environment. It becomes a consumer of diverse information coming from different sources, since its susceptibility to any information is based on curiosity and curiosity, a genuine interest in everything new and unknown.

Information culture of children of the senior preschool age is manifested in cognitive, informational and educational, artistic and artistic activities. In daily communication with adults, children acquire social experience, but in contact with peers acquire new knowledge, learn to solve new communicative tasks, build relationships with other people according to the ethics of society, and form a realistic picture of themselves.

Key words: information, culture, information culture, informational culture of children of the senior preschool age, cognitive activity, communicative activity, creativity, reflection.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство можна схарактеризувати як інформаційний простір, що постійно змінюється, не стільки за рахунок збільшення різноманітних засобів передавання інформації, скільки внаслідок природного включення в інформаційні процеси безлічі суб'єктів. Творцями й одночасно споживачами інформаційного продукту стають люди різного віку, освіти і соціального статусу. Досвід засвідчує, що нині в інформаційні потоки включаються безпосередньо або опосередковано не лише дорослі, а й діти старшого дошкільного віку (ДСДВ). Сучасна дитина з народження оточена насиченим інформаційним середовищем. Вона стає споживачем різноманітної інформації, що поступає з різних джерел, оскільки її сприйнятливості до будь-якої інформації ґрунтується на цікавості та допитливості, непідробному інтересі до всього нового та незвіданого. Тому саме діти нині є найбільш незахищеними суб'єктами, непідготовленими до використання різного роду інформації, яка за своїм змістом може бути як творчою, так і руйнівною.

Комп'ютер, зазначає М. Максимович, будучи самим сучасним інструментом для оброблення інформації є не тільки потужним технічним засобом навчання, а й постає в ролі помічника у вихованні та загальному психічному розвитку дошкільнят [13, с. 227].

Інформаційна культура лише тоді по справжньому стане частиною загальної культури людства, коли інформаційні технології активно використовуватимуться не лише під час навчання (за завданням педагога), а й за власною потребою (самонавчання, повсякденне життя тощо). Ця потреба неодмінно виникне, якщо дитині буде цікаво пізнавати навколишній світ, якщо вона здатна самостійно здобувати знання, якщо прагнення до знань підтримує оточення. І для цього не потрібні ніякі технічні засоби, а потрібне (серед інших умов) розвинене мислення, здатність до нестандартних рішень, прагнення знаходити різні варіанти рішень, аналізувати їх, слухати і чути інших тощо. І все це можна і необхідно розвивати вже під час занять у дитячому садку [17].

Сучасна освіта в основному базується на вербальному способі передавання знань, де переважає сприймання усної інформації. В умовах стрімкого зростання інформаційних потоків і збільшення дефіциту навчального часу, засоби віртуального характеру дозволяють за один і той самий термін часу викласти і засвоїти значно більший обсяг навчальних знань [7, с. 160].

Використання можливостей ІКТ (комп'ютерної графіки, гіпертексту, мультимедіа, віртуальної реальності), а також їх різноманітних поєднань сприяє розробленню та впровадженню нових методик навчання, вдосконаленню навчального процесу на всіх рівнях системи освіти [8, с. 314]. Це дає змогу ДСДВ бути активними учасниками навчання, розкривати свої творчі й індивідуальні якості, навички самовираження.

Під час роботи на комп'ютері розвиваються пам'ять і увага. Діти в ранньому віці володіють мимовільною увагою, тобто вони не можуть свідомо намагатися запам'ятати той чи інший матеріал. І якщо тільки матеріал є яскравим і значущим, дитина мимоволі звертає на нього увагу. В цьому випадку комп'ютер передає інформацію в привабливій для дитини формі, що не тільки прискорює запам'ятовування змісту, а й робить його осмисленим і довготривалим [13, с. 228].

З цієї точки зору, закладам дошкільної освіти відведена особлива роль у формуванні базових основ інформаційної культури ДСДВ. Заклади дошкільної освіти здатні використати широкий спектр різноманітних комунікативних, культурно-творчих, інтерактивних та ігрових засобів і технологій соціально-культурної діяльності, що мають значний педагогічний потенціал у формуванні основ інформаційної культури ДСДВ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Виявлення психолого-педагогічних механізмів регуляції поведінки дитини в інформаційному середовищі, що утворюється завдяки застосуванню ІКТ, розглядається у роботах А. Вербенець, Г. Ксензової, Л. Підлипної, К. Островської та ін. Актуальність обраної нами теми обґрунтовується низкою досліджень, зокрема: О. Кивлюк, Г. Лаврентьева, О. Цимбалюк (психолого-педагогічні, ергономічні вимоги щодо використання комп'ютерних програм та ігор); С. Дяченко, Н. Белікова, О. Шелудько (формування комп'ютерної грамотності); С. Іванова, Н. Кириченко, І. Новик, М. Максимович, Т. Павлюк, Н. Володіна-Панченко, (використання комп'ютерних програм та ігор у навчально-пізнавальній діяльності дошкільників).

Дитину заздалегідь необхідно готувати до майбутньої взаємодії з ІКТ [10; 15]. Одним із чинників, що забезпечують ефективність такого навчання, є безперервність і наступність у його здійсненні.

Мета статті – дослідження основ формування інформаційної культури ДСДВ в закладі дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Оволодіння комп'ютером приховує в собі значні потенційні можливості для психічного розвитку дитини і сприяє розкриттю невідомих талантів. Творчі педагоги намагаються створити умови, коли кожний учень (ДСДВ) може навчатися у своєму темпі, у відповідності зі своїми здібностями й інтересами, з урахуванням особистісних особливостей його мислення, пам'яті, сприйняття. Це особливо важливо здійснювати не тільки в системі шкільної, а й дошкільної освіти. Дитину заздалегідь необхідно готувати до майбутньої взаємодії з ІКТ [6; 10]. Одним із чинників, що забезпечують ефективність такого навчання, є безперервність і наступність у його здійсненні.

Науковці наголошують на можливості вже в дошкільному дитинстві оволодіти ІКТ за умови, якщо комп'ютерні засоби не матимуть для дитини шкідливих наслідків їх застосування.

Особистість сприймає як позитивну, так і негативну інформацію. Соціальна інформація нагромаджується кількісно, концентрується як знання та життєвий досвід, діє на свідомість і вчинки людей, але не завжди помітно й негайно. Часто діє приховано. В свідомості людини проходять непомітні кількісні зміни, які, зрештою, призводять до корінних якісних зрушень. Свідомо відібрана і цілеспрямована інформація володіє значною переконливою силою та здатна серйозним чином змінити образ думок, думку людини, погляди й вчинки людей [9, с. 193].

У загальнонавчальному значенні «культура» – це певний рівень розвитку суспільства, вкрай складне і багатогранне явище, що виражає всі сторони людського буття. З точки зору інформаційного суспільства оригінальне визначення поняття «культура» запропонував Ю. Лотман. Автор вважав, що культура створена з комунікаційних процесів, а всі форми комунікацій засновані на виробництві та використанні знаків. Отже, культура має інформаційну природу. А інформація – це ресурс культури, через який забезпечується цілеспрямованість і впорядкованість соціального розвитку та використання самої інформації, виробленої людьми. Тобто, культура сучасного суспільства характеризується не тільки розширенням можливостей накопичення й опрацювання інформації, а й різними формами комунікації [12].

На прикладі засобів масової інформації вивчалися джерела інформації, їх класифікація і власне властивості інформації – новизна й оригінальність, достовірність, важливість, повнота, переконливість і т.д.

У зв'язку з тим, що поняття «інформація» само собою несе значне смислове навантаження, інформаційна культура відіграє особливу роль у житті сучасного суспільства, зокрема, вона є винятковою у формуванні змісту освіти.

Установлено, що на сучасному етапі розвитку суспільства інформація є найважливішим глобальним ресурсом людства, базою сучасних високих технологій, основою нової інформаційної цивілізації; спостерігається перехід суспільства до якісно нової епохи – інформатизації суспільства [15, с. 122].

Інформація у використанні комп'ютерних засобів представлена у формі посилань. У тексті певним чином виокремлюються певні слова, котрі за бажання можна «розкрити» й одержати додаткову інформацію. Стосунки і зв'язки понять одне з іншим утворюють так звану семантичну мережу, що описує структуру і злиття певного фрагмента знань. Однак це не лише текст. Документи можуть містити ілюстрації, анімацію, аудіо- й відео-фрагменти [9, с. 57].

Ідея навчитися швидко знаходити потрібні відомості в різних джерелах (у книзі, комп'ютері, в навколишній природі, в спілкуванні), змінювати форму їх подання для більш зручного усвідомлення й опрацювання, запам'ятовування – близька і зрозуміла дітям, які можуть за належної подачі стати «співавторами» курсу формування власної інформаційної культури. В процесі цього послідовне і продумане навчання роботі з різними носіями інформації (традиційними і сучасними), навчання швидкого орієнтування в інформаційному потоці, розвиток здатності аналізувати, декодувати, створювати, усвідомлювати, поширювати інформацію є не що інше, як загально-навчальні вміння [11].

Одним із засобів навчання дітей основ інформаційної культури виступають ігрові ситуації. В грі як психологічному феномені, характерному для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, реалізується їх інтерес до пізнання дійсності, формуються такі фундаментальні навички й уміння, як планування структури дій, пошук потрібної інформації, побудова формалізованих моделей, вибір раціональних способів досягнення результату, що допоможе їм у навчальних ситуаціях у роботі з комп'ютером. Тобто у грі задовольняється актуальна потреба дітей в усвідомленому сприйманні комп'ютера як об'єкта вивчення й інструментарію у розв'язанні математичних завдань. До них належать такі: ігри «Баше», «Хрестики-нулики», «Хід конем»; алгоритм відгадування задуманого числа, цифри різниці, запису будь-якого багатоцифрового числа; мовні ігри «Прочитай слово», «Побудуй нове слово», «Побудуй ланцюжок слів», «Закінчи речення», «Анаграма» [18].

Інтегральне поняття «Інформаційна культура», як показує аналіз наукової літератури, характеризується багатогранністю і визначається на сучасному методологічному рівні неоднозначно. Тому не випадково, що інформаційна культура стає предметом усе зростаючого наукового інтересу та характеризується різними підходами відомих науковців до вивчення цього феномену.

Наголосимо, що дефініція «інформаційна культура» є багатоаспектною і різноплановою. Теоретичний аналіз літературних джерел дозволив з'ясувати сутність терміну «інформаційна культура». Інформаційна культура (від лат. cultura – освіта, розвиток та informatio – роз'яснення) Інформаційною культурою людини науковці називають сукупність якостей, що відображають її знання й представлення про інформаційні процеси в навколишньому світі, володіння інформаційними засобами, освоєння системи морально-етнічних і юридичних норм, цінностей, установок, пов'язаних з ІКТ, а також володіння комп'ютерною грамотністю [6].

Важливою для нашого дослідження видається психолого-педагогічна інтерпретація цього поняття, яка,

згідно з думкою Є. Медведевої та Г. Воробйова, полягає в тому, що інформаційна культура як суто особистісна освіта пов'язана з рівнем знань, що дозволяють людині вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, брати участь у його формуванні та сприяти інформаційній взаємодії [14, с. 59], з умінням використати інформаційний підхід, аналізувати інформаційну обстановку і робити інформаційні системи ефективнішими [5, с. 32].

На думку Н. Розенберга, інформаційну культуру необхідно розглядати в аспекті «наскрізного» змісту інформаційної освіти, починаючи з дошкільного віку, перших шкільних років і до завершення загальної середньої і професійної освіти [16, с. 35], тому поняття «Інформаційна культура» невід'ємно пов'язане з вихованням і розвитком ДСДВ.

У процесі цього саме під час пізнавальної, інформаційно-освітньої і художньо-мистецької діяльності здійснюється формування основ інформаційної культури дошкільника, здобуті знання, вміння та навички сприяють формуванню таких структурних елементів інформаційної культури: мотиваційно-особистісної складової; системи знань, умінь, навичок; креативності; комунікативної активності; рефлексії; діяльнісної складової.

Очевидно, що дошкільний вік становить особливу важливість для формування інформаційної культури особистості, оскільки саме у цей період відбувається активізація розвитку пізнавальних здібностей, в розумових процесах з'являється тенденція до узагальнення, встановлення зв'язків, закладаються навички роботи з інформацією. В процесі цього допитливість, жадоба до знань і готовність до пізнання – все це є різними способами пізнавальної діяльності дошкільника, в основі якої лежить пізнавальний інтерес його особистості, що стимулює творчо-пошукову активність дитини [2]. Тому першим елементом у структурі інформаційної культури дошкільнят ми виділяємо мотиваційно-особистісну складову, яка полягає в створенні емоційно-позитивного і особистісно значущого інтересу до різних джерел і засобів інформації, заснованого на пізнавальних потребах, що спонукають дошкільника на значущу діяльність [1, с. 41]. Цінність пізнавального інтересу у формуванні основ інформаційної культури дошкільнят полягає в тому, що під впливом інтересу до джерел, об'єктів інформації активізуються психічні процеси особистості дитини, настає деяке інтелектуальне задоволення, котре сприяє підйому на емоційному рівні, що, безумовно, є важливим мотивом активності дошкільника, його пізнавальної діяльності [4, с. 7]. Розвиток пізнавального інтересу дошкільника, по-перше, тісно переплітається з проявом його почуттів, емоцій, настроїв; по-друге, емоційний настрій є причиною підвищення його творчої активності; по-третє, керівну функцію виконують вольові процеси, що визначаються рівнем прояву прагнення до активності взагалі і до активного просування до мети, зокрема, до задоволення потреб і подолання перешкод [19, с. 102].

Отже, пізнавальна активність виражається в певному інтересі дошкільнят до здобування нових знань, умінь і навичок, реалізації внутрішньої цілеспрямованості та постійної потреби в одержанні потрібної інформації, у використанні різних способів дії, що призводять до наповнення новим змістом і поглиблення знань, розширення світогляду. В цьому процесі емоції, виконуючи регулюючу функцію, роблять істотний вплив на перебіг пізнавальної діяльності дошкільника, оскільки вони не лише супроводжують цю діяльність, а й сприяють появі в дитини відповідних інтересів, мотивів і потреб, що готує дитину до включення в інформаційно-комунікативну діяльність [3, с. 7].

Висновки. Система початкових знань і уявлень про різноманіття засобів, що є джерелами здобування різної інформації, формується в накопиченні зв'язків і асоціацій між предметами, явищами, подіями на підставі здобутої інформації. Формування первинних умінь і навичок дошкільника реалізується за рахунок пізнавальних механізмів, у результаті яких дитина засвоює первинні навички здобування, опрацювання, класифікації інформації та її індивідуальної інтерпретації (словесної, образотворчої); розрізнення й узагальнення засобів здобування інформації і збереження стабільного інтересу до її освоєння; бачить асоціації (встановлення зв'язку між новою і раніше здобутою інформацією); проявляє дитячу творчість (як основу для створення нових знань, предметів).

З цього випливає, що інформаційна культура ДСДВ проявляється в пізнавальній, інформаційно-освітній, художньо-мистецькій діяльності. У результаті формуються такі первинні навички роботи з інформацією, як уміння: оцінювати потребу в додатковій інформації; визначати можливі джерела, засоби інформації та способи її пошуку; здобувати інформацію зі спостережень; узагальнювати; аналізувати одержані відомості; нарощувати свої власні знання, порівнюючи, узагальнюючи і систематизуючи здобуту інформацію; створювати за допомогою дорослих інформаційні об'єкти (повідомлення, невеликі твори, макети, малюнки); застосовувати засоби ІКТ у практичній діяльності.

У щоденному спілкуванні з дорослими діти набувають громадського досвіду, а контактуючи з однолітками, здобувають нові знання, вчать розв'язувати нові комунікативні завдання, будувати стосунки з навколишніми людьми за етикетом соціуму, формують реальне уявлення про себе.

Прояв передумов формування креативності – це наявність умінь складати смислові медіа-тексти і відображати їх символами і знаками, а також наявність мовних навичок, таких як здатність описувати символи і знаки словесної й аудіовізуальної інформації; частота питань на занятті; висока міра прояву фантазії й уяви в

словесній і образотворчій творчості; прагнення поділитися здобутою інформацією з оточенням у мовній взаємодії з однолітками, педагогами і батьками.

Список використаних джерел:

1. Ананьев Б. Г. Познавательные потребности и интересы / Б. Г. Ананьев // Ученые записки ЛГУ. Психология. – 1959. – Вып. 16. – № 265. – С. 41-60.
2. Баранова Э. А. Введение в детскую психологию: Курс лекций. Учеб. пособие / Сост. Э. А. Баранова. – СПб. : Речь, 2006. – 176 с.
3. Божович Л. И. Проблемы развития мотивационной сферы ребенка / Л. И. Божович // Изучение мотивации поведения детей и подростков / Под ред. Л. И. Божович, Л. В. Благоннадежиной. – М. : Педагогика, 1972. – С.7-45.
4. Вахрушева Л. Н. Воспитание познавательных интересов у детей 5-7 лет / Л. Н. Вахрушева. – М. : ТЦ Сфера, 2012. – 128 с.
5. Воробьев Г. Г. Твоя информационная культура / Г. Г. Воробьев. – М. : Молодая гвардия, 1988. – 303 с.
6. Горвиц Ю. М. Новые информационные технологии в дошкольном образовании / Ю. М. Горвиц, А. А. Чайнова, Н. Н. Поддъяков. – М. : Линка-Пресс, 1998. – 328 с.
7. Гороль П. К. Методика використання технічних засобів навчання : навч. посіб. / П. К. Гороль, Л. Л. Коношевський, М. Г. Вороліс. – К. : Освіта України, 2007. – 256 с.
8. Гуревич Р. Нові інформаційні технології в інженерно-педагогічній освіті / Р. Гуревич, Л. Коношевський, В. Сумський // Педагог професійної школи : зб. наук. пр. / редкол. : Н. Г. Ничкало (голова), І. А. Зязюн, О. І. Щербак та ін. ; упор. : Н. Г. Ничкало, О. І. Щербак. – К. : Науковий світ. – 2001. – Вип. 1. – С. 311-317.
9. Гуржій А. М. Мультимедійні технології та засоби навчання : навчальний посібник / А. М. Гуржій, Р. С. Гуревич, Л. Л. Коношевський, О. Л. Коношевський; за ред. академіка НАПН України Гуржія А. М. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. – 556 с.
10. Комарова Т. С. Информационно-коммуникационные технологии в дошкольном образовании / Т. С. Комарова, И. И. Комарова, А. В. Туликов. – М. : Издательство: «Мозаика-Синтез», 2011. – 176 с.
11. Лаврентьева Г. П. Пропедевтика формування інформаційної культури учнів початкової школи / Г. П. Лаврентьева // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. – Том 37. – № 5. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : http://lib.iitta.gov.ua/6474/1/Propedevtika_2013_%E2%84%965_Lavr_1.pdf.
12. Лотман Ю. М. Культура и взрыв / Ю. М. Лотман. – М. : Прогресс, 1992. – 272 с.
13. Максимович М. Б. Формування пізнавальної активності дітей дошкільного віку засобами інформаційно-комунікативних технологій / М. Б. Максимович [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : http://www.ite.kspu.edu/webfm_send/668.
14. Медведева Е. А. Основы информационной культуры / Е. А. Медведева // Социс. – 1994. – № 11. – 109 с.
15. Проблемы разработки и внедрения информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в ДОУ // Современное дошкольное образование. Теория и практика. – 2011. – № 3. – С. 32.
16. Розенберг Н. М. Информационная культура в содержании общего образования / Н. М. Розенберг // Советская педагогика. – 1991. – № 3. – С. 33-38.
17. Стеценко І. Б. Складові інформаційної культури та інформаційної грамотності для педагогів дошкільної та початкової освіти / І. Б. Стеценко [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp5/stecenko.pdf.
18. Формування основ інформаційної культури у дітей дошкільного віку [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : http://studopedia.com.ua/1_383250_formuvanni-osnov-informatsiynoi-kulturi-u-ditey-doshkilnogo-viku.html.
19. Щукина Г. И. Проблема познавательного интереса в педагогике / Г. И. Щукина. – М. : Академия, 2004. – 352 с.

УДК 796.011.3(477.43/.44)“1900/1950”

М.П. Лозовик, Вінниця, Україна / M.P. Lozovyk, Vinnytsia, Ukraine

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА НА ВІННИЧЧИНІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

Анотація. У статті розглядаються особливості становлення та розвитку фізичної культури на Вінниччині в першій половині 20 століття, характеризується стан фізичної культури на початку 20 століття. Аналізується історіографія фізичної культури Вінниччини. Аналізуються передумови та причини виникнення перших спортивних об'єднань. Особливу увагу приділено сільській фізичній культурі та створенню на Вінниччині в повоєнний період першого в країні сільського спортивного товариства. Розглядаються особливості становлення масового спортивного руху в українському селі наприкінці 40-х рр., зокрема на прикладі діяльності добровільного сільського спортивного товариства «Колгоспник». Аналізуються передумови та причини його виникнення, формування нормативно-правової бази, що регламентує функціонування організації на початковому етапі розвитку фізкультури та спорту в